

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

ІБХБ

(назва інституту/факультету)

Кафедра агротехнологій та ґрунтознавства

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Агроконсалтинг

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов'язкова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма Агрономія

(назва програми)

Спеціальність 201 Агрономія

(вказати: код, назва)

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

(вказати: перший...)

ІБХБ

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання державна

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники:

доцент, к.б.н. Романюк В.В.

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) <http://ibhb.chnu.edu.ua/en/profile/user/93>

(посилання на сторінку кафедри з інформацією про викладача)

Контактний тел. 0507679412

E-mail: v.romanyuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <http://e-learning.ibhb.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2971>

Консультації
Онлайн-консультації: середа, 14-40 – 16-00

Очні консультації: за попередньою домовленістю.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Курс передбачає отримання теоретичних знань і практичних вмінь в галузі аграрного дорадництва як виду професійної діяльності в аграрному секторі України.

2. Мета навчальної дисципліни

Зформувати у здобувачів вищої освіти систему знань і навичок з сільськогосподарського дорадництва, підкреслити роль спеціалістів аграрного профілю як консультантів.

3. Пререквізити.

Рослинництво, Ґрунтознавство, Садівництво та плодівництво, Овочівництво, Землеробство, Аґрохімія, Система добрив, Захист рослин

4. Результати навчання

знати:

- суть Закону України “Про сільськогосподарську дорадчу діяльність” та інших нормативних документів;
- структуру світових систем служби сільськогосподарського дорадництва;
- роль системи сільськогосподарського дорадництва в Україні та характеристику діючих моделей;
- методологію організації навчальних заходів: консультацій, семінарів, демонстрацій.
- особливості роботи з інформаційно-комунікаційними системами;
- методологію роботи з окремими людьми, групами, громадянами і громадськими організаціями;
- філософські та етичні аспекти дорадчої діяльності;
- особливості економічного аналізу і консультування з профілю роботи фахівця.

вміти:

- спілкуватися з людьми різних соціальних верств;
- визначати потребу фермерів та сільськогосподарських товаровиробників у наданні консультаційних послуг;
- кваліфіковано застосовувати масові, групові та індивідуальні методи роботи з сільськими товаровиробниками;
- вибирати найбільш дійові методи розповсюдження інформації;
- використовувати сучасні інформаційні технології в роботі дорадчої служби.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин					Вид підсумкового контролю		
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання	
Денна	5-й	11	6	180	2		30	15			135		іспит
Заочна													

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	пр	сем	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1.													
Організація, розвиток та методи інформаційно-консультаційної діяльності													
Тема 1. Поняття, мета і завдання агроконсалтингової діяльності	17		2	2			19						
Тема 2. Історія становлення та розвитку аграрного консалтингу в світі та в Україні	15			2			19						
Тема 3. Загальні питання консультування сільських товаровиробників	19		2	2			21						
Тема 4. Комунікації і методи агроконсалтингової діяльності	21		4	2			21						
Тема 5. Масові, групові та індивідуальні	25		4	2			20						

методи розповсюдження інформації, навчання, консультування та роботи з сільгоспвиробником													
Разом за змістовим модулем 1	97		12	10		100							
Змістовий модуль 2. Сучасні інформаційні технології та етичні аспекти в агроконсалтинговій діяльності													
Тема 1. Використання сучасних інформаційних технологій в агроконсалтинговій діяльності	34		12	3		20							
Тема 2. Психологічні та етичні аспекти в агроконсалтинговій діяльності	19		6	2		15							
Разом за змістовим модулем 2	53		18	5		35							
ІНДЗ	-	-	-	-	-	-							
Усього годин	180	-	30	15	-	135							

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інтернет-технології в інформаційному забезпеченні дорадчих служб	10
2	Дистанційний курс і посібник як альтернатива очній формі навчання	10
3	Особливості інтерактивних методів навчання в інформаційно-консультаційній діяльності	10
4	Підготовка та проведення семінару-тренінгу. Розробка теми та оголошення	10
5	Кошторис витрат на проведення семінару-тренінгу	10
6	Методи передачі інформації в сільськогосподарському дорадництві	11
7	Поняття про формальну і неформальну освіту.	12
8	Види неформальної освіти та їх роль у системі дорадництва.	10

9	Класифікація навчальних методів інформаційно-консультаційної діяльності.	12
10	Індивідуальні методи, їх характеристика, переваги і недоліки.	10
11	Характеристика, переваги та недоліки групових методів.	10
12	Характеристика, переваги та недоліки масових методів	10
	Усього годин	135

6. Система контролю та оцінювання

6.1. Засоби оцінювання

Питання на підсумковий модульний контроль (письмовий екзамен)

1. Що таке екстеншн?
  - а) інструмент;
  - б) поширення інформації;
  - в) метод;
  - г) подія.
2. Назвіть засіб масової інформації?
  - а) лекція;
  - б) таблиця ;
  - в) телебачення;
  - г) семінар.
3. Що не є завданням дорадчої служби ?
  - а) інформування;
  - б) консультування;
  - в) впровадження;
  - г) планування;
  - д) навчання.
4. Яка модель екстеншн в Канаді?
  - а) мішана;
  - б) міністерська;
  - в) приватна;
  - г) університетська;
  - д) громадська.
5. Найважливіша функція дорадчих формувань полягає в тому, щоб:
  - а) інформувати сільськогосподарських товаровиробників;
  - б) навчити с-г товаровиробників самостійно приймати рішення з господарської діяльності за ринкових умов
  - в) допомогти клієнту у впровадженні інновацій;
  - г) правильної відповіді не має.
6. Яким законодавчим документом регулюється дорадча діяльність в Україні?
  - а) Законом України «Про стимулювання розвитку с-г»;
  - б) Конституцією України;
  - в) Законом України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність»;

г) Господарським кодексом України.

7. Що не є джерелами фінансування дорадчої діяльності?

- а) державний бюджет;
- б) бюджети місцевих органів влади;
- в) гранти;
- г) проекти міжнародної технічної допомоги;
- д) громадські організації.

8. Соціально-необхідні дорадчі послуги здійснюються за рахунок:

- а) бюджетних коштів;
- б) програмного фінансування;
- в) цільового фінансування;
- г) всі відповіді вірні.

9. Суб'єкти сільськогосподарської дорадчої діяльності-це:

- а) дорадники;
- б) експерти-дорадники;
- в) дорадчі служби;
- г) всі відповіді вірні.

10. Перерахуйте принципи інформаційно-консультаційної діяльності:

- а) максимальна спрямованість на запити товаровиробників;
- б) сприяння ефективній взаємодії науки, освіти і виробництва;
- в) гнучкість та орієнтація на взаємодію;
- г) незалежність та конфіденційність інформації в роботі з користувачами послуг;
- д) всі відповіді вірні.

7. Назвіть груповий метод роботи в екстеншн?

- а) мозкова атака;
- б) статистичні методи;
- в) метод інтерв'ю;
- г) консультування.

8. Що таке комунікація:

- а) передача інформації;
- б) зв'язок;
- в) переказ;
- г) лист.

9. Яка роль неформальних лідерів в суспільстві?

- а) ефективно здійснюють процеси навчання;
- б) поширюють знання;
- в) впроваджують науку виробництво;
- г) всі відповіді вірні.

14. Пошукові сайти – це:

- а) nauu.kiev.ua;
- б) meta-ukraine.com;
- в) ukr.net;
- г) agrosous.ua.

15. Що вважається найбільш ефективним методом консультанта?

- а) консультування товаровиробників на неформальних зустрічах;
- б) консультації товаровиробника в офісі дорадчої служби;
- в) відвідування консультантом господарства товаровиробника;
- г) консультації по телефону.

16. Коли були зроблені перші практичні спроби поширення знань в світі?

- а) 1914 р.;
- б) 1867-1868 рр.;
- в) 1920р.;

г) 1995 р.

17. Що не відноситься до групових методів консультування?

- а) лекція;
- б) семінар;
- в) журнали;
- г) демонстрації.

18. Яка модель консалтингової служби в Україні?

- а) приватна;
- б) громадська;
- в) мішана;
- д) державна.

19. Які види діяльності включає в себе консультування?

- а) навчання дорослих;
- б) впровадження нововведень;
- в) експертне консультування;
- г) інформаційне забезпечення;
- д) всі відповіді вірні.

20. Виділіть проекти міжнародної технічної допомоги:

- а) TACIS;
- б) USAID;
- в) DFID;
- г) всі відповіді вірні.

21. Як здійснюється передача інформації при індивідуальних методах?

- а) відвідування консультантом фермера;
- б) листування;
- в) відвідування фермером консультанта;
- г) телефонна розмова;
- д) всі відповіді вірні.

22. Що є важливою умовою ефективної діяльності дорадчої служби?

- а) зустрічі з товаровиробниками;
- б) довіра сільських товаровиробників до консультантів;
- в) організація виставок;
- г) правильної відповіді не має.

23. Що не є завданням дорадчої служби?

- а) інформування;
- б) консультування;
- в) впровадження;
- г) планування;
- д) навчання.

24. Що не є джерелами фінансування дорадчої діяльності?

- а) державний бюджет;
- б) бюджети місцевих органів влади;
- в) гранти;
- г) проекти міжнародної технічної допомоги;
- д) громадські організації.

25. Що є основною метою дорадчої діяльності?

- а) поширення і впровадження у виробництво сучасних досягнень науки і техніки;
- б) надання с.-г. товаровиробникам і населенню послуг з питань менеджменту, маркетингу;
- в) підвищення рівня знань та вдосконалення практичних навичок прибуткового господарювання с.-г. виробників та сільського населення;
- г) наведене в усіх пунктах.

26. Коли був прийнятий Закон України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність»?

- а) 1 вересня 2004 р.;
- б) 10 травня 1995 р.;
- в) 17 червня 2004 р.;
- г) 15 жовтня 2000 р.

27. Хто такий експерт-дорадник?

- а) фізична особа, яка на професійній основі проводить дорадчу діяльність;
- б) фізична особа, яка проводить дорадчу діяльність не на постійній основі;
- в) фізична особа, яка здійснює дорадчу діяльність;
- г) викладач в університеті.

6. 2. Форми поточного та підсумкового контролю

1. Тестування оцінюється:

- 5 балів – при 95-100% вірних відповідей
- 4 бали – при 80-94% вірних відповідей
- 3 бали – при 60-79% вірних відповідей
- 2 бали – при 50-79% вірних відповідей
- 1 бали – при 30-49% вірних відповідей
- 0,5 бали – при 15-29% вірних відповідей

2. Контрольна робота, колоквиум оцінюється:

“5 балів” – при повному засвоєнні навчального матеріалу, вмінні застосовувати теоретичні знання для здійснення моніторингу земельних ресурсів; при оцінці стійкості земельних ресурсів та небезпеки прояву ерозійних процесів.

“4 бали” – при допущенні незначних помилок у формуванні і трактуванні основних елементів моніторингу земельних ресурсів; основ раціонального використання ерозійно небезпечних ґрунтів; оцінці ступеня деградації ґрунтів. Відповідь послідовна, чітка.

“3 бали” – при непослідовному викладенні навчального матеріалу з окремими відхиленнями та помилками у розумінні основ охорони та відновлення родючості ґрунтів.

“2 бали” – при допусканні у відповідях грубих помилок, відсутності аналітичного мислення.

“1 бал” – при формуванні односкладної відповіді, демонструванні окремих розрізнених знань; відсутності змістової логіки та аналітичного мислення

3. Захист практичних робіт

“5 балів” – при володінні методами проведення лабораторних досліджень, чіткому їх виконанні та науковому обґрунтуванні отриманих результатів і формуванні висновків.

“4 бали” – при володінні методиками проведення лабораторних досліджень чіткому їх виконанню при незначних помилках при обґрунтуванні отриманих результатів та формуванні висновків.

“3 бали” – при освоєнні методик необхідних досліджень при неправильному обґрунтуванні отриманих результатів та формуванні висновків.

“1 бал” – при посередньому освоєнні методик лабораторних чи практичних досліджень; неправильному обґрунтуванні отриманих результатів та формуванні висновків.

4. Наукова презентація оцінюється в:

“5 балів” – при використанні новітніх даних з даного курсу та суміжних дисциплін, чіткому та логічно структурованому викладенні матеріалу, проведення критичного аналізу, та грамотному оформленні.

“4 бали” – при недостатньому використанні сучасної літератури, допусканні незначних помилок при оформленні.

“3 бали” – при непослідовному викладенні матеріалу, незначному об’єму та недостатньому застосуванні новітніх даних з даної дисципліни.

“2 бали” – при відсутності, наукової термінології, допусканні грубих помилок з оформлення, відсутності сучасної літератури.

Критерії оцінювання

Оцінка “відмінно”. Студент вільно володіє програмним матеріалом, знає сучасний стан земельних ресурсів України; принципи оптимізації структури сільськогосподарських угідь; методологічні основи моніторингу земельних ресурсів; причини та наслідки розвитку основних процесів деградації ґрунтів. Знає особливості раціонального використання еродованих, кислих, засолених, осушених, зрошуваних, техногенно і радіонуклідно забруднених ґрунтів. В повному об’ємі знає заходи щодо запобігання деградаційним процесам; основні види і методи моніторингу ґрунтів; етапи та основні напрями рекультивзації порушених ґрунтів. Вміє на практиці визначати стійкість земельних ресурсів; оцінювати ступінь та небезпеку прояву деградаційних процесів для конкретних територій; аналізувати організацію землекористування для певної території.

Оцінка “добре”. Студент допускає неточності або помилки в трактуванні основ моніторингу земельних ресурсів; особливостей раціонального використання еродованих та ерозійно небезпечних ґрунтів; у визначенні стійкості земельних ресурсів; оцінюванні ступеню та небезпеки прояву деградаційних процесів для визначених територій. За допомогою навідних питань знаходить вірні рішення.

Оцінка “задовільно”. Студент посередньо володіє теоретичним матеріалом із слабким використанням наукової термінології. Плує основні методологічні елементи основ моніторингу земельних ресурсів; раціонального використання еродованих та ерозійно небезпечних ґрунтів; у визначенні стійкості земельних ресурсів. В належній мірі не володіє методиками щодо оцінки ступіню та небезпеки прояву деградаційних процесів.

Оцінка “незадовільно”. Студент не володіє більшою частиною програмного матеріалу, майже не використовує наукової термінології, не вміє використовувати на практиці методи досліджень в галузі охорони та відновлення родючості ґрунтів. Не знає основ моніторингу земельних ресурсів та їх раціонального використання. не володіє методиками щодо оцінки ступіню та небезпеки прояву деградаційних процесів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

7. Рекомендована література

7.1. Базова (основна)

1. Бородіна О.М. Сільськогосподарське дорадництво та проблеми його кадрового забезпечення. - К.: ІАН, 2001.- 216с.
2. Галич О.А., Сосновська О.О. Сільськогосподарське дорадництво. Навч. посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 368 с.
3. Верба В.А., Решетняк Т.І. Організація консалтингової діяльності: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2000. - 244 с.
4. Основи аграрного консалтингу: Підручник / М.Ф. Кропивко, Т.П. Кальна-Дубінюк, М.Ф. Безкровний, І.М. Криворучка. - К.: Освітня книга, 2006. - 224 с.
5. Корінець Р.Я. Сільськогосподарське дорадництво: запитання та відповіді / Інститут сільського розвитку. - Київ, 2003.-23 с.

7.2. Допоміжна

1. Кудінова І.П. Основи аграрного консалтингу: Методичні вказівки для самостійної роботи при вивченні курсу студентами економічних спеціальностей під керівництвом викладача. - К.: НАУ, 2008. - 32 с.
2. Кудінова І.П. Методичні вказівки для виконання лабораторних робіт з дисципліни “Основи аграрного консалтингу”. - К. НАУ, 2008. - 32 с.

8. Інформаційні ресурси

1. www.minagro.gov.ua - Міністерство аграрної політики;
2. www.zakon.gov.ua -Законодавство України;
3. www.rada.gov.ua - Верховна Рада України;
4. www.knbuv.gov.ua - Кабінет Міністрів України.
5. www.nauu.kiev.ua - Національний аграрний університет;
6. www.agroua.net - Аграрний сектор України;
7. www.agroperspectiva.com - журнал “Агро-Перспектива”.
8. www.aiaee.org - Міжнародна асоціація аграрної екстеншн-освіти;
9. www.dorada.org.ua - Національна асоціація с/г дорадчих служб.
10. www.koras.com.ua - Київська обласна аграрна дорадча служба.
11. www.greentour.com.ua - Зелений туризм;
12. www.gromada.ks.ua